

A dabasi templom és a templom körüli temető létesítése a rendelkezésre álló adataink alapján a 12. századra mehet vissza. A falcsontokat a II. Béla verettel keltezett barna homokba alapozták. A maradék 5 Árpád-kori veretünk és a 3 friesachi dénár sajnos mind szórvány. A II. István érem az alapozási árokban volt, a 3. szelvényben. Két lyukkal fúrták át, feltehetően fel függesztés céljából. Egy II. Géza érem a humuszrétegben volt. A templomnak volt egy pénzekkel egyértelműen keltezhető Zsigmond-kori építési fázisa. A templombelső feltöltéséből igen sok szórvány érem került elő, nagyobb részük Nagy Lajos és Luxemburgi Zsigmond verete volt. Erre az időszakra keltezhetjük a település fénykorát. A 137 késő középkori érméből mindössze 6 köthető konkrét sírhoz. A Templomdomb területén, másodlagos pozícióból került elő Luxemburgi Zsigmond két aranyforintja.

Munkatársak: Buránszki Nóra, Füredi Ágnes, Sarkadi Gergely régészek, Hegyi Borbála, Mihácsi-Pálfi Anett, Nyúl János Tibor egyetemi hallgatók, Hajdu László, Hajdú Károly, Kiss József, Kóka István, Márkus Balázs, Paizs Miklós, Vécsi Tibor technikusok, Hostyinszki Attila restaurátor, Gudmon Sándor, Kosztolányi Gyula, Rácz Bernát, Rácz Nándor önkéntes fémkeresők, Elekes Zoltán, Horváth Árpád, Lajos Tamás, Nagy Zsombor, Máté Mária, ifj. Papp László, Ronga Máté, Szerencsi Zoltán, Valentin Krisztián önkéntesek.

RÁCZ TIBOR ÁKOS

50. Dabronc, Kossuth Lajos utca 50. (MRT 3. k. 12 / 5. lh., KÖH 7737)

(Veszprém megye) B?, I

A Sümeg és térsége (Sümeg II. ütem) szennyvízhálózat kiépítése és szennyvíztisztító telep kapacitás bővítése c. projekt keretében a Sümegi Regionális Szennyvíztársulás beruházásában a Laczkó Dezső Múzeum feltárást végzett Dabroncon a Kossuth L. és a Petőfi S. utcában, illetve a temető mellett 2013. május 8-án és július 1–4 között. A lelőhely kora bronzkori településként ismert. A kijelölt szakaszon őskori leletet nem találtunk ugyan, de a feltárt 13 objektum formája alapján lehet bronzkori (gödrök és cölöphelyek). Leletanyag egyiket sem datálta.

REGENYE JUDIT

51. Debrecen, Józsa, Vállalkozói Telephelyek (KÖH 85651)

(Hajdú-Bihar megye) Á, Ú

A lelőhelyen található 0160/57-es és 0160/77-es helyrajzi számú ingatlanokon 2013. november 7-én terepbejárást folytatott a Déri Múzeum örökségvédelmi hatástanulmány elkészítéséhez.

A helyszín Debrecen, Józsa városrésztől D-re, a 35-ös sz. főút Ny-i oldalán fekszik, a Tócsó-patak É–D-i irányú magaspártján, attól mintegy 500 m-re Ny-ra. A 0160/77-es terület a bejárásakor szántott, elboronált, az előző napi esőtől enyhén megázott volt. A telek teljes hosszában kerültek elő Árpád-korra és újkorra keltezhető kerámiatöredékek. A 0160/56-os ingatlanon a síttes, törmeléken halmok és betonelemek miatt a terület régészeti érintettségének felmérésre nem volt mód, de feltételezhető, hogy a fentiekben leírt lelőhely É-i és D-i irányban is folytatódik.

Munkatárs: Czákó Viktória geodéta.

HULLÁM DÉNES

52. Debrecen, Szepes határa (Hajdú-Bihar megye) U, B, V, Á, Kú

A Debrecen, Szepes településrész és a Szováti út között tervezett 22 kV-os gerincvezeték, valamint a 0426/21 helyrajzi számú ingatlanon létesítendő kompakt transzformátorállomás között tervezett 22 kV-os földkábel nyomvonalának régészeti örökségvédelmi hatástanulmány elkészítését célzó bejárást a Déri Múzeum munkatársai végezték 2013. március 12–13. között.

Korhány-halom 2. (KÖH 31763): A halom Szepestől Ny-ra, a Kovács-tanyára kivezető földút végén, attól É-ra, a tervezett nyomvonal pufferzónájában található. A halom nagyobb része művelés alól kivont, de környezetét aktívan művelik. A kurgán területén késő bronzkori kerámiát gyűjtöttünk.

Kovács-tanya (KÖH 83917): A tervezett földkábel É-i, a törzsvezetékhez kapcsolódó szakaszától K-re, a pufferzónában, Szepestől Ny-ra, a Kovács-tanyára kivezető földút É-i és D-i oldalán lévő É–D-i irányú gerincen újkőkori, Árpád-kori és kora újkori kerámiákat gyűjtöttünk.

Szepes-pusztá (KÖH 83919): A nyomvonal DNy-i részén 2013. március 12-én azonosítottuk a régészeti lelőhelyet, mely Szepestől Ny-ra, a Kovács-tanyára kivezető földút tengelyének meghosszabbításánál a Hajdúszoboszlói Állami Gazdaság telepétől É-ra fekszik. A közepesen intenzívnek mutató lelőhely egy D–É-i háton található, ahonnan a vaskorra és Árpád-korra keltezhető kerámiákat szedtünk össze.

Munkatársak: Dani János, Tóth Mihályné Andrea.

HULLÁM DÉNES

53. Detk, Bika-dűlő 1. (KÖH 84051)

(Heves megye) Ő, Sza

A Dobó István Vármúzeum a Mátrai Erőmű Zrt.-vel kötött megállapodás szerint, 2013. augusztus 21.–szeptember 24. között a lelőhelyen, a 061/5–6, a 061/8–9, a 049, a 047, a 024 és a 046/1 hrsz.-ú ingatlanokon megelőző régészeti feltárást végzett. A kutatást a Visonta I. lignit bányatelen a régészeti lelőhelyet érintő Tarnóca-patak mederát helyezése tette szükségessé. A nyomvonalba eső 1,02 ha-on a humusztal és feltárt terület 4088,2 m² nagyságú volt.

A Mátraalja hegylábi felszínét az Alföld irányában a folyókkal és patakokkal szabdalta völgyközi hátság tagolja. A lelőhely a Tarnóca-patak völgytalp közelében és a közepmagas teraszán található. A lelőhely Detk községtől DK-i irányban, kb. 7 km-re, a 3-as sz. műút D-i oldalán található. A Tarnóca-patak új nyomvonalszakasza a Bika-dűlő területét középen átszeli. Ezen a részen, 8 m szélességben kutatóárkot húztunk.

A megfigyelt talajrétegek a következők voltak: a humuszszodott, sötétbarna színű felső talajréteg 80–90 cm mélységig, alatta az altalaj erősen agyagos, sárgásbarna színű, gyorsan száradó. Összesen 10 régészeti objektumot azonosítottunk. Az objektumok körül 20 m-es sugarú körben tovább humuszoltattunk. Újabb régészeti jelenségeket nem kerültek elő.

A terepbejárásokon a lelőhelyen közepes intenzitású őskori, szarmata és középkori telepet azonosítottak. A korábbi kutatási eredményektől eltérően a régészeti feltárás során szórványos őskori és szarmata telepjelenségeket figyeltünk meg. A feltárt régészeti objektumok között 2 kemence, 2 K–Ny-i irányú árok, 6 cölöplyuk és gödrök voltak. A feltárt, szórványos telepjelenségek oka az lehet, hogy az új meder nyomvonala a lelőhely

szélét érintette. A Bika-dűlőn felszíni gyűjtéseket is végeztünk. Az új meder nyomvonalától DNy-i irányban, kb. 150 m-re, a Tarnóca közepes magasságú teraszán rengeteg őskori és szarmata kerámiát, pattintott köveket és csiszolt kőbaltát találtunk. A felszíni leletek szóródása szerint a telep központi része ezen a területre is lehet. A pattintott kövek nyersanyagának a többsége valószínűleg üveges kvarcporfir/metariolit lehet.

Munkatárs: Tanyi Sándor gyűjteménykezelő.

GUTAY MÓNKA

54. Dombóvár határa (Tolna megye) Ő

Felsőmáslony (KÖH 84603): Kiskondától Ny-ra, a Kiskondai-patak és az ÉNy felől torkolló patak által bezárt földnyelven, a máslonypusztai bekötőút D-i oldalán őskori kerámiát gyűjtöttem.

Pusztamáslony (KÖH 84601): Április 26-án, Kiskondától Ny-ra, a Kiskondai-patakba ÉNy felől torkolló patak Ny-i oldalán, a máslonypusztai bekötőút É-i felén, a poros szántásban néhány jellegtelen őskori kerámiát találtam.

K. NÉMETH ANDRÁS

Dozmat, Római katolikus templom (KÖH 45935)

(Vas megye)

A lelőhelyen 2013–2014-ben végzett kutatásokat összefoglalóan lásd a 2014. év jelentései között.

55. Ebes, Kozma-tanya (KÖH 83913)

(Hajdú-Bihar megye) Ő, LT, Sza, A, Ú

2013. február 6-án Kürthy Zoltán Péter 3 zacskónyi kerámiát adott át a Déri Múzeum Régészeti Tára számára. A lelőhelyet az ott menő gázvezeték bejárása során azonosította, a pontos helyszínt EOTR térképen megjelölte. A nagy mennyiségű kerámia között őskori, vaskori (kelta), római császárkori, avar kori és kora újkori darabokat különítettek el a Déri Múzeum régészei.

2013. február 21-én a Déri Múzeum munkatársa kiszállt a megjelölt helyszínre a lelőhely kiterjedésének felmérésére. A lelőhely Ebestől É-ra, a Kozma-tanyától DNy-ra, az egykori Vörös Csillag Tsz. telepétől K-re, egy K–Ny irányú gerincen helyezkedik el, mely D-i irányban kiszélesedik. A kiemelkedéstől D-re egy DNy–ÉK-i irányú egykori patakmeder található, aminek magaspartjaként azonosítható a lelőhely. A terepbejárás alkalmával csak szórványosan lehetett gyűjteni a fenti korszakokhoz köthető kerámiatöredékeket.

HULLÁM DÉNES

56. Ebes határa (Hajdú-Bihar megye) V, Sza, A, Ú

A Debrecen, Szepes településrész és a Szováti út között tervezett 22 kV-os gerincvezeték, valamint a 0426/21 helyrajzi számú ingatlanon létesítendő kompakt transzformátorállomás között tervezett 22 kV-os földkábel nyomvonalának régészeti örökségvédelmi hatástanulmány elkészítését célzó bejárását a Déri Múzeum munkatársai végezték 2013. március 12–13.

között.

Pósalaki-dűlő 1. (KÖH 83921): A tervezett nyomvonal D-i, a transzformátor állomás felőli szakaszától Ny-a, a Hajdúszovára menő műútból K-re található a lelőhely, mely egy É–D-i irányú gerincen fekszik. Egykoron tanya állt ezen a helyen, ezért a felszínen építési törmelék és modern kori kerámiatöredékek miatt régészeti korszakba sorolható darabokból csak párat gyűjtöttünk, ezek újkori keletkezésűek.

Pósalaki-dűlő 2. (KÖH 83923): A tervezett nyomvonal D-i részén, a transzformátorállomástól Ny-ra található egy K–Ny irányú, É felé kiszélesedő gerinc. Az itt gyűjtött kerámiatöredékek a vaskorra, a római császárkorra és az avar korra keltezhetőek.

Munkatárs: Tóth Mihályné Andrea.

HULLÁM DÉNES

57. Ecsér határa (Pest megye) Ő, R, B, Szk, LT, Sza, Á, I

A Magyar–szlovák DN 800 gázszállító tranzit vezetékhez kapcsolódó régészeti kutatások során 2013. szeptember 19. és december 4. között feltárást végeztünk az alábbi ecseri lelőhelyeken.

Ecsér, M0 6. lh. (KÖH 30837): A terület Ecsér településtől K-re, DK-re, az M0-s autópálya mellett húzódik. A feltárt terület 3581 m² nagyságú volt, összesen 380 objektumot bontottunk ki. Ezek között volt egy kora rézkori gödör (lengyeli kultúra), egy középső rézkori sír (Iudancei csoport, vagy bodrogkeresztúri kultúra), 52 késő rézkori gödör (badeni kultúra), 1 késő bronzkori gödör, 1 kelta gödör, 1 szkíta gödör, 149 szarmata gödör, 7 szarmata árok, 6 szarmata ház, 2 szarmata sütőkemence, 2 szarmata cölöplyuk. Előkerült még 14 őskori és 143 bizonytalan korú objektum (ház, árok, gödrök).

Az őskori objektumok közül kiemelhető a zsugorított vázas, öt edénymelléklettel ellátott középső rézkori sír, három teljes szarvasmarha-vázat tartalmazó késő rézkori gödör, valamint a késő bronzkori gödör, amelyből igen nagy mennyiségű kerámiatöredék (több nagy méretű tárolóedény töredékei) került elő. A szarmata házakban, gödrökben szintén igen sok kerámiatöredéket, állatsontot, orsógombot, őrlőkövet stb. találtunk. Három szarmata gödörben kutyák csontvázait bontottuk ki.

Ecsér, M0 7. lh. (KÖH 30839): A terület Ecsér településtől DK-re, az M0-s autópálya ecseri csomópontja mellett fekszik. A feltárást során 1791,1 m² terület lett humuszos, összesen 48 objektumot bontottunk ki. A kibontott objektumok között 9 árok, 33 gödör, 1 ház(?), 2 sütőkemence, és 2 sír volt. Az objektumok közül kiemelhető egy Árpád-kori kemence. Az objektumokból viszonylag kevés, szarmata és Árpád-kori kerámia, állatsont került elő.

Munkatársak: Bózsza Anikó, Farkas Zoltán, Sarkadi Gergely régészek, Szöcs Péter geodéta.

PATAY RÓBERT

58. Egerbakta, Szóláth-völgy II. (KÖH 84823)

(Heves megye) B, Sza

Az Egri kistérségben, a Mátra és a Bükk hegység találkozásánál, egy mély völgyben fekvő lelőhely kutatását a Fedémes–Eger között húzódó DN300-as gázszállító vezeték kiváltása tette szükségessé. A terepbejárásokon közepes intenzitású késő